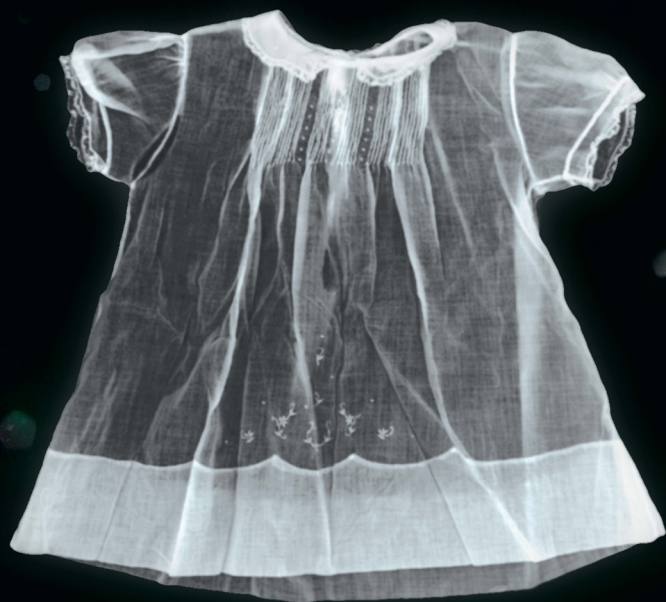

DE WERELDWIJDE BESTSELLER

Kim Edwards

GEBROKEN

LICHT

ROMAN

KIM EDWARDS brak door met deze roman (*The memory-keeper's daughter*) die internationaal een doorslaand succes was: nummer 1 op de New York *Times* bestsellerlist en winnaar van The British Book Awards 2008.

Dit aangrijpende verhaal begint op een winternacht in 1964, als de arts David Henry door een sneeuwstorm genoodzaakt wordt zelf zijn vrouw te begeleiden bij de bevalling van hun tweeling. Zijn zoon, die als eerste wordt geboren, is helemaal gezond, maar David ziet direct dat zijn dochter het syndroom van Down heeft. In een fractie van een seconde neemt hij een beslissing die hen allen levenslang zal achtervolgen...

*Iedereen zal worden getroffen door de buitengewone kracht en warmte die spreekt uit Gebroken licht.

– The Washington Post

*Gebroken licht is een lofzang op vasthoudendheid en kracht, het is rijk aan psychologische details en de nuances van menselijke relaties.

– The Chicago Tribune

www.memorykeepersdaughter.com

ORLANDO
uitgevers

LEESFRAGMENT *GEBROKEN LICHT*

Over het boek

Op een stormachtige nacht aan het begin van de jaren zestig verlost een jonge dokter zelf zijn vrouw. Tot hun verrassing wordt er een tweeling geboren. Helaas blijkt een van de kinderen het Down-syndroom te hebben. Omdat zijn vrouw door de verdoving te versuft is om te merken wat er gebeurt, vertelt de dokter haar dat het meisje gestorven is. Hij geeft de baby aan een verpleegster, die haar zonder dat hij dat weet mee naar huis neemt. De verpleegster voedt het kind op als was het van haarzelf.

Vervolgens ontspint zich een verhaal rond de arts en zijn vrouw, de verpleegster en de kinderen die gescheiden opgroeien, maar elkaar door een speling van het lot uiteindelijk toch zullen ontmoeten. Een verhaal vol onverwachte wendingen – over geheimen, verlies en verlangen.

Over de auteur

Kim Edwards (1958) is geboren in Killeen, Texas. Ze is opgegroeid in de Finger Lakes regio van New York en ging naar Colgate University en de University of Iowa. Ze is de auteur van de verhalenbundel *The Secrets of a Fire King*, dat genomineerd werd voor de PEN/Hemingway Award.

Haar eerste roman, *The Memory Keeper's Daughter* (*Gebroken licht*, verscheen in meer dan 32 landen in vertaling en werd gevolgd door *The Lake of Dreams* (*Een vrouw van glas*).

www.kimedwardsbooks.com

De pers over *Gebroken licht*

‘Iedereen zal worden getroffen door de buitengewone kracht en warmte die spreekt uit *Gebroken licht*.’ – *The Washington Post*

‘*Gebroken licht* is een lofzang op vasthoudendheid en kracht, het is rijk aan psychologische details en de nuances van menselijke relaties.’ – *The Chicago Tribune*

‘Een aangrijpende roman, prachtig geschreven. Met indrukwekkend mededogen beschrijft Kim Edwards de impact van een familiegeheim dat de grenzen van liefde en verlossing tart.’ – *Ursula Hegi*

‘Opgebouwd rond een ethisch dilemma en familiegeheimen, zal *Gebroken licht* lezers aanspreken die zoeken naar een literaire page-turner en stof voor discussie in hun leesclub.’ – *The New York Times*

Van dezelfde auteur

Een vrouw van glas

De Orlando-nieuwsbrief

Bij Orlando verschijnen *good reads*: romans die je leest ter ontspanning, maar waardoor je tegelijkertijd wat leert over de wereld om je heen, over jezelf of over het menselijk gedrag in het algemeen. Boeken waarover je blijft praten. Bijvoorbeeld op www.leescluborlando.nl

Wil je op de hoogte worden gehouden van de romans van Orlando uitgevers? Meld je dan aan voor de nieuwsbrief via onze website www.orlandouitgevers.nl.

© 2005 Kim Edwards
Nederlandse vertaling © 2005 Orlando uitgevers, Utrecht
en de Redactie, Amsterdam
Oorspronkelijke titel *The Memory Keeper's Daughter*
Vertaald uit het Engels door de Redactie, Amsterdam
(Paul Krijnen, Catherine Smit, Martine Woudt)
Oorspronkelijke uitgever Viking, New York
Omslagontwerp Bram van Baal
Omslagfoto © Liz Magic Laser
Foto auteur © Deborah Feingold
Typografie Pre Press Media Groep, Zeist

ISBN paperback 978 90 229 6023 3

ISBN e-book 978 90 449 6923 8

NUR 302

www.orlandouitgevers.nl

KIM EDWARDS

Gebroken licht

Leesfragment

Maart 1964

David

Het sneeuwde al een paar uur toen de weën begonnen. Eerst dwarrelden slechts een paar vlokken uit de donkergrijze namiddagluicht omlaag, maar al gauw wervelde een sneeuwstorm rond hun brede veranda. Hij stond naast haar voor het raam naar de sneeuwstorm te kijken. De sneeuwvlokken joegen in felle vlagen voorbij, draaiden rond en sloegen tegen de grond. Overal in de buurt gingen de lichten aan en op de kale takken van de bomen vormde zich een witte laag.

Na het avondeten stak hij de open haard aan. Hij waagde zich naar buiten om wat blokken te pakken van het hout dat hij de afgelopen herfst tegen de garage had opgestapeld. Hij voelde de frisse, koude wind tegen zijn gezicht. Tot halverwege zijn knieën zakte hij al weg in de sneeuw op de oprijlaan. Hij nam een paar houtblokken van de stapel, schudde het zachte witte laagje eraf en nam ze mee naar binnen. De aanmaakhoutjes op het ijzeren rooster vatten meteen vlam. Hij bleef nog even in kleermakerszit voor de haard zitten, legde een paar blokken op het vuur en keek hoe de blauwgerande, hypnotiserende vlammen aan het hout likten. Buiten bleef de sneeuw gestaag vallen, wit en rustig in de lichtkegels van de straatlantarens. Tegen de tijd dat hij was opgestaan en naar buiten keek, was hun auto veranderd in een donzige, witte heuvel aan de kant van de straat. Zijn voetindrukken op de oprijlaan waren al niet meer te zien.

Hij veegde de as van zijn handen en ging naast zijn vrouw op de bank zitten. Ze had haar voeten op een paar kussens gelegd, de gezwollen enkels over elkaar geslagen, terwijl *Dr. Spock* op haar buik balanceerde. Geconcentreerd lezend likte ze steeds even aan haar wijsvinger alvorens een bladzijde om te slaan. Ze had mooie handen met korte, stevige vingers en ze beet onder het lezen zachtjes op haar onderlip. Terwijl hij naar haar keek werd hij plotseling overspoeld door gevoelens van liefde en verwondering: dat zij zijn vrouw was, dat hun

baby over een paar weken geboren zou worden. Hun eerste kind. Ze waren net een jaar getrouwd.

Ze glimlachte naar hem toen hij een deken over haar benen legde.

‘Ik zit me wel eens af te vragen hoe het is,’ zei ze, ‘voordat we geboren worden, bedoel ik. Eigenlijk jammer dat we ons daar niets van kunnen herinneren.’ Ze sloeg haar kamerjas open en trok de trui die ze daaronder droeg iets omhoog. Haar buik was kogelrond en zo hard als een watermeloen. Haar hand gleed over de gladde huid, terwijl de gloed van het haardvuur over haar huid speelde en haar haar een roodgouden glans gaf. ‘Zou het zijn alsof je in een reusachtige lantaren zit? Volgens Spock laat de buikwand een beetje licht door en kan de baby dat al zien.’

‘Ik zou het niet weten,’ zei hij.

Ze schoot in de lach. ‘Echt niet?’ vroeg ze. ‘Jij bent toch de dokter hier?’

‘Ik ben maar gewoon een orthopedisch chirurg,’ antwoordde hij. ‘Ik kan je alles vertellen over de ontwikkeling die de botten van ons kindje doormaken, maar daar houdt het wel zo’n beetje mee op.’ Hij pakte een van haar in lichtblauwe sokken gestoken opgezette voeten en begon deze zachtjes te masseren. Haar stevige hiel, de glooiende werving van haar wreef, de middenvoetsbeentjes onder de huid en een dichte, waaiervormige laag pezen en spieren, de teenkootjes. Ze ademde hoorbaar, haar voet verwarmde zijn handen en hij stelde zich de volmaakte, verborgen symmetrie van haar botten voor. Hij vond haar mooi nu ze zwanger was, maar ze had ook iets kwetsbaars – door haar lichte huid kon hij vaag fijne blauwe aderen zien lopen. De zwangerschap was prima verlopen, zonder complicaties. Desondanks was hij al een paar maanden niet in staat geweest om met haar te vrijen. Hij merkte dat hij haar in plaats daarvan wilde beschermen, haar de trap op dragen, haar toedekken, custardvla voor haar maken. ‘Ik ben niet invalide, hoor,’ had ze steeds grinnikend geprotesteerd. ‘Ik ben geen zielig vogeltje dat je op het gazon hebt gevonden.’ Toch genoot ze wel van zijn aandacht. Soms werd hij wakker en keek hij naar haar terwijl ze sliep: de onrustig bewegende oogleden, het kalme, gelijkmatige open-neer gaan van haar borst. Een hand op de deken, zo klein dat hij hem gemakkelijk met de zijne kon bedekken.

Ze was elf jaar jonger dan hij. Op een grijze novembermiddag, iets meer dan een jaar geleden, had hij haar voor het eerst gezien op een

roltrap in een warenhuis in het centrum, waar hij een das kwam kopen. Hij was toen drieëndertig en woonde nog maar kort in Lexington, in de staat Kentucky. Zij was als in een soort visioen boven de mensenmassa uitgerezen, haar blonde haar in een elegante wrong en met glanzende parels rond haar hals en in haar oren. Ze droeg een donkergroene wollen jas en haar huid was licht van kleur. Hij stapte op de roltrap, wurmde zich tussen de mensen door naar boven, bang als hij was om haar uit het oog te verliezen. Ze ging naar de vierde verdieping, naar de lingerieafdeling. Hij probeerde haar tussen de rekken vol fijne, zacht glanzende slippjes en bh's door te volgen, maar hij werd staande gehouden door een verkoopster in een donkerblauwe jurk met een wit kraagje. Met een glimlach vroeg ze of zij hem misschien ergens mee kon helpen. 'Een kamerjas,' zei hij, intussen de afdeling afspeurend, tot hij haar in het oog kreeg met haar blonde haar en donkergroene schouder. Haar gebogen hoofd onthulde de elegante bleke curve van haar hals. 'Een kamerjas voor mijn zuster in New Orleans.' Hij had helemaal geen zuster en met zijn familie had hij geen contact meer.

De verkoopster liep weg en kwam even later terug met drie badstoffen kamerjassen. Hij wierp er een vluchtige blik op en koos zonder na te denken de bovenste. 'Ze zijn er in drie maten,' zei de verkoopster, 'en volgende maand krijgen we ook andere kleuren binnen,' maar hij was al weg, een koraalrode kamerjas over zijn arm. Zijn schoenen piepten op de tegels, terwijl hij zich ongeduldig tussen de andere klanten door een weg baande naar de plek waar zij stond.

Ze rommelde in een rek met dure panty's waarvan de kleuren door het transparante cellofaan te zien waren: taupe, donkerblauw en kastanjebruin, zo donker als varkensbloed. De mouw van haar groene jas schuurde even langs die van hem en hij ving een vleugje parfum op, heel licht, maar toch diep, als de geur van de sering die in dichte pluimen onder het raam van zijn studentenkamer in Pittsburgh bloeide. Hij woonde toen in een souterrain met kleine raampjes, die altijd schuilgingen achter een waas van roet en vuil van de staalfabrieken, maar in de lente, als de sering in bloei stond, drukten de witte en lavendelkleurige bloemen tegen de ramen en verspreidden ze een heerlijke geur. Hij schraapte zijn keel – hij hapte naar adem – en hield de kamerjas op, maar de caissière zat midden in een grappig verhaal en merkte hem niet eens op. Toen hij nog maar eens kuchte, keek ze hem verveeld aan en knikte in de richting van de vrouw die met een waaier

van panty's, als een hand met speelkaarten, ook bij de kassa was komen staan.

'Volgens mij was Mrs. Asher eerst,' zei ze op koele toon.

Op dat moment keken ze elkaar aan en verrast stelde hij vast dat haar ogen exact dezelfde donkergroene kleur hadden als haar jas. Ze nam hem aandachtig op – zijn degelijke wollen overjas, zijn gladgeschoren gezicht, nog met een bos van de buitenlucht, zijn verzorgde nagels. Ze glimlachte geamuseerd en gebaarde naar de kamerjas.

'Voor uw vrouw?' vroeg ze. Hij meende een enigszins geaffecteerde variant van het Kentucky-accent te horen. In deze stad vol oud geld waren dit soort dingen niet onbelangrijk, daar was hij in de zes maanden dat hij hier woonde wel achter gekomen. 'Laat maar, Jean,' vervolgde ze. 'Help hem maar eerst. Hij voelt zich vast een beetje opgelaten, zo tussen de lingerie.'

'Het is voor mijn zuster,' antwoordde hij, in een wanhopige poging de slechte indruk die hij had gemaakt te herstellen. Dit overkwam hem hier vaak: hij was te direct en daar hielden ze niet van. De kamerjas viel op de grond en blozend boog hij zich voorover om hem op te rapen. Haar handschoenen lagen op de glazen toonbank, haar handen er gevouwen naast. Ze leek medelijden met hem gekregen te hebben, want toen hun blikken elkaar weer kruisten, keek ze een stuk vriendelijker.

Hij hield vol. 'Sorry, ik ben een beetje onhandig. Ik heb haast. Ik ben arts, ik moet snel naar het ziekenhuis.'

Haar geamuseerde gezicht stond nu weer serieus.

'Aha,' zei ze, en richtte zich weer tot de caissière. 'Zie je wel, Jean, help hem maar eerst.'

Ze had positief gereageerd op zijn vraag of ze elkaar nog eens konden ontmoeten en had haar naam en telefoonnummer opgeschreven in een prachtig handschrift. Als jong meisje had ze leren schrijven van een onderwijzeres, een uitgetreden non, die zeer veel waarde hechtte aan schoonschrijven. Iedere letter heeft een vorm, hield ze haar leerlingen voor, één vorm en geen andere, en die hoort perfect geschreven te worden. De vrouw met de groene jas, die later zijn vrouw zou worden, had zich als schriël, bleek meisje van acht, alleen op haar kamer, in opperste concentratie over het papier gebogen en haar handschrift geoefend, net zolang tot ze even vloeiend schreef als water stroomt. Later, toen ze hem dit allemaal vertelde, zag hij het voor zich: haar hoofd gebogen in het schijnsel van de lamp en de pen in haar ver-

krampte vingers. Hij bewonderde haar om haar vasthoudendheid, haar geloof in schoonheid en in de deskundigheid van de ex-non. Maar op die dag wist hij dat allemaal nog niet. Hij liep van de ene ziekenhuiskamer naar de andere met in de zak van zijn witte jas een stukje papier met daarop het vloeiende schrift dat de vorm van haar naam perfect weergaf. Hij belde haar die avond nog op en nam haar de dag daarna mee uit eten. Drie maanden later waren ze getrouwd.

Nu, in de laatste weken van haar zwangerschap, paste de zachte, koraalrode kamerjas haar uitstekend. Ze had hem achter in de kast gevonden en aan hem voorgehouden. ‘Maar je zuster is al lang geleden overleden,’ riep ze uit, plotseling in verwarring. Hij keek haar aan terwijl zijn leugen van een jaar geleden als een donker wolkje boven hen in de kamer hing. Met een schaapachtige blik in zijn ogen haalde hij zijn schouders op. ‘Ik moest toch iets zeggen,’ antwoordde hij. ‘Ik wilde uitvinden hoe je heette.’ Toen glimlachte ze, liep naar hem toe en omhelsde hem.

De sneeuw bleef maar vallen. Urenlang zaten ze te praten en te lezen. Soms, als de baby bewoog, pakte ze zijn hand en legde hem op haar buik. Af en toe kwam hij overeind om een blok op het vuur te gooien. Iedere keer dat hij naar buiten keek, was de laag sneeuw weer een paar centimeter dikker geworden. Het was rustig buiten; het geluid van de weinige auto’s werd gedempt door de sneeuw.

Om elf uur stond ze op om naar bed te gaan. Hij bleef nog een paar uur beneden en las in *The journal of bone and joint surgery*. Hij stond bekend als een zeer goede arts, die de reputatie had goede diagnoses te stellen en trefzeker te opereren. Hij was destijds de beste student van zijn jaar, maar hij was nog jong en (hoewel hij zijn uiterste best deed dit te allen tijde te maskeren) dermate onzeker over zijn vaardigheden dat hij al zijn vrije tijd aan studie besteedde. Hij zag elk succes dat hij behaalde als ontlastend bewijs. Hij voelde zich een buitenstaander. Hij was, als kind dat van leren hield, opgegroeid in een familie die al generaties lang van dag tot dag leefde en maar net de eindjes aan elkaar kon knopen. Ze beschouwden onderwijs als een overbodige luxe, als een middel dat geen enkel doel diende. De weinige keren dat ze, arm als ze waren, een dokter raadpleegden, was in de kliniek van Morgantown, zo’n vijfenzeventig kilometer verderop. Hij herinnerde zich de ritjes daarheen nog levendig – het gehobbel in de laadbak van een geleende pick-up, met een grote stofwolk in zijn kielzog. Zijn zus, die voorin zat bij zijn ouders, noemde het de ‘dansende weg’. In Morgantown waren

de sombere kamers groen of turquoise, als het water van een vijver. De doktoren hadden haast en deden kortaf.

Zoveel jaar was het al geleden en nog had hij momenten waarop hij de blik van die dokters voelde en zichzelf een bedrieger vond, die elk moment een fout kon maken en door de mand vallen. Hij had zich niet voor niets in de osteologie gespecialiseerd. Voor hem geen inspannende huisartsenpraktijk of het moeilijke, riskante vak van cardioloog. Hij hield het liever bij gebroken botten en liep heen en weer tussen de gipskamer en de röntgenafdeling, zag hoe breuken langzaam, maar op miraculeuze wijze heelden. Hij hield ervan dat botten stevige dingen waren, die zelfs de witgloeiende hitte van een crematie konden doorstaan. Botten waren duurzaam; het was gemakkelijk voor hem om in zo iets degelijks en voorspelbaars te geloven.

Tot ver na middernacht zat hij te lezen, totdat de letters op het helderwitte papier begonnen te dansen. Hij gooide het tijdschrift op het koffietafeltje en stond op om zich met de haard bezig te houden. Hij prikte in de opgebrande houtblokken tot ze in gloeiende stukjes uiteenvielen, zette de klep helemaal open en sloot het koperen haardscherm. Toen hij het licht had uitgedaan, zag hij nog een paar roodgloeiende stukjes oplichten onder de laag as, die even zacht en wit was als het dikke pak sneeuw op de reling van de veranda en op de rododendrons.

De trap kraakte onder zijn gewicht. Bij de deur van de kinderkamer hield hij even in om in het halfduister de contouren van het wiegje, de commode en de speelgoedbeesten op de planken in zich op te nemen. Ze hadden de muren lichtgroen geschilderd – de kleur van de zee. Zijn vrouw had een wandkleed gemaakt waarop Moeder de Gans was afgebeeld. Ze deed dat heel netjes en als ze ergens een foutje ontdekte, haalde ze een heel stuk weer uit. Langs de muren tegen het plafond had ze een strook behang met beertjes aangebracht.

In een opwelling ging hij de kamer binnen en liep naar het raam. Hij schoof het gordijn opzij om naar buiten te kijken, waar op de lantarenpalen, tuinhekken en daken nu een pak sneeuw lag van zo'n twintig centimeter. Sneeuwbuien kwamen zelden voor in Lexington en de gestaag vallende sneeuw en de stilte vervulden hem met een mengeling van opwinding en vrede. Op dat moment leken alle stukjes van zijn leven in elkaar te passen – al het verdriet, alle teleurstellingen, ieder geheim en iedere onzekerheid werd bedekt onder een zachte, witte laag. Morgen zou het stil zijn, de wereld sereen en rustig, totdat

de kinderen uit de buurt de stilte met hun gehol en hun vrolijke geschreeuw ruw zouden verstoren. Hij herinnerde zich dit soort dagen uit zijn jeugd in de bergen. Het waren van die zeldzame momenten waarop hij, eindelijk alleen, het bos in ging, wolkjes stoom uitblazend en zijn stemgeluid gedempt door de sneeuw, die de takken deed doorbuigen. Een paar heerlijke uren leefde hij dan in een totaal andere wereld.

Zo stond hij daar al geruime tijd toen hij haar hoorde bewegen. Ze zat met gebogen hoofd op de rand van het bed. Ze greep zich vast aan het matras.

‘Volgens mij heb ik weeën,’ zei ze, naar hem opkijkend. Haar haar hing los. Hij streek een pluk haar die voor haar gezicht hing, achter haar oor. Ze schudde haar hoofd toen hij naast haar ging zitten. ‘Ik voel me heel vreemd. Het lijkt wel kramp. Het komt op en zakt dan weer weg.’

Hij legde haar op haar zij en ging achter haar liggen om haar rug te masseren. ‘Het zijn vast voorweeën,’ zei hij geruststellend. ‘Je hebt nog drie weken te gaan en een eerste kind komt meestal wat te laat.’

Het was waar en hij geloofde ook echt in deze woorden – zo sterk zelfs dat hij al gauw in slaap sukkelde. Toen hij wakker werd, stond ze over het bed gebogen aan zijn schouder te schudden. Haar kamerjas en haar haar leken bijna wit in het vreemde sneeuwlicht dat de kamer vulde.

‘Ik heb het bijgehouden. De weeën komen nu om de vijf minuten. Ze zijn heel krachtig, ik ben echt bang.’

Er ging een golf van angstige opwindning door zijn lijf, maar hij had geleerd om zijn kalmte te bewaren in noodsituaties, zijn emoties in bedwang te houden. Hij kwam uit bed, deed zijn horloge om en liep rustig met haar op en neer in de hal. Tijdens iedere wee kneep ze zo hard in zijn hand dat het leek of de botjes werden samengedrukt. Ze had gelijk, de weeën kwamen om de vijf minuten. Toen om de vier. Hij pakte de koffer uit de kast. Plotseling voelde hij zich door het belang van deze gebeurtenis als verdoofd. Ze hadden er steeds op gewacht, maar nu kwam het toch als een verrassing. Zij bewogen, maar de buitenwereld leek totaal verstild. Hij was zich bewust van iedere beweging, van zijn adem die over zijn tong gleed, van de manier waarop ze haar voeten in de enige schoenen wurmde die haar nog pasten, haar vel dat iets opbolde langs het donkergrijze leer. Toen hij haar bij de arm nam, voelde het net of hij door de kamer zweefde, zo ongeveer ter

hoogte van de plafonnière, en het tafereel van bovenaf gadesloeg. Hij nam ieder detail in zich op: hoe ze trilde tijdens een wee, hoe zijn vingers haar elleboog stevig omsloten, hoe het buiten nog altijd sneeuwde.

Hij hielp haar in haar groene wollen jas, die open stond rond haar buik. Hij vond ook de leren handschoenen die ze gedragen had toen hij haar voor het eerst ontmoette. Het leek hem belangrijk op zulke details te letten. Even stonden ze samen op de veranda, overweldigd door de zachte, witte wereld.

‘Wacht hier even,’ zei hij. Hij liep het trappetje af en baande zich een weg door de sneeuw. De portieren van de oude auto waren dichtgevroren. Het duurde een paar minuten voor hij er eindelijk een open kreeg. Toen een van de portieren eindelijk openzwaaide, vloog er een witte, glinsterende wolk van sneeuw omhoog. Hij tastte op de vloer onder de achterzitting naar een krabber en een borstel. Toen hij zich weer oprichtte, zag hij zijn vrouw tegen een pilaar van de veranda leunen, haar voorhoofd op een arm. Hij besepte op dat moment zowel hoeveel pijn ze moest lijden als dat de baby die nacht nog geboren zou worden. Hij moest zich beheersen om niet naar haar toe te rennen, maar al zijn aandacht op het sneeuwvrij maken van de auto te richten, waarbij hij nu eens de ene en dan weer de andere hand onder zijn oksels opwarmde als deze pijn ging doen van de kou. Zonder te pauzeren ontdeed hij de voorruit, de andere ruiten en de motorkap van sneeuw, die in het rond vloog en verdween in de zachte witte zee rondom.

‘Je hebt me nooit gezegd dat het zoveel pijn zou doen,’ zei ze, toen hij weer op de veranda stond. Hij sloeg een arm om haar heen en hielp haar het trapje af. ‘Ik kan wel lopen, hoor,’ zei ze geërgerd. ‘Alleen niet tijdens een wee.’

‘Weet ik,’ antwoordde hij, zonder haar los te laten.

Toen ze naast de auto stonden, raakte ze zijn arm even aan en gebaarde naar het huis, dat schuilging onder een sluier van sneeuw en als een lantaarn licht verspreidde in de donkere straat.

‘Als we hier terugkomen, hebben we ons kindje bij ons,’ zei ze. ‘Als we hier terugkomen, is de wereld nooit meer dezelfde.’

De ruitenwissers waren vastgevroren en toen hij de straat opreed, gleed er een pak sneeuw langs de achterrauit omlaag. Hij reed langzaam en besepte hoe mooi Lexington was met al die besneeuwde bomen en struiken. Toen hij afsloeg naar de hoofdstraat, slipte de auto en gleed

eigengereid het kruispunt over. Tegen een dijk van sneeuw kwamen ze tot stilstand.

‘Niets aan de hand,’ meldde hij, terwijl het kolkte in zijn hoofd. Gelukkig was er geen ander autoverkeer. Het stuur voelde ijskoud aan. Af en toe veegde hij met de rug van zijn hand een stukje van de beslagen voorruit schoon en boog zich voorover om iets te kunnen zien. ‘Voor we vertrokken heb ik Bentley gebeld,’ zei hij, doelend op een collega, die verloskundige was. ‘Voor het geval dat. Ik heb gevraagd of hij naar kantoor kon komen. Daar gaan we naartoe, dat is dichterbij.’

Ze gaf niet gelijk antwoord, want ze pufte met haar handen tegen het dashboard een wee weg. ‘Zolang ik mijn baby maar niet in deze oude brik hoeft te krijgen,’ zei ze, in een poging grappig te zijn. ‘Je weet dat ik altijd een hekel aan dit ding heb gehad.’

Hij glimlachte, maar hij wist dat haar angst reëel was en hij voelde met haar mee.

Methodisch, plichtsgetrouw: zelfs in een noodsituatie als deze verloochende zijn ware aard zich niet. In de verlaten straten stopte hij voor alle rode lichten en gaf hij richting aan. Om de paar minuten duwde ze met één hand hard tegen het dashboard en concentreerde zich op haar ademhaling. Hij slikte dan en keek even opzij. Nog nooit in zijn leven was hij zenuwachtiger geweest dan op dit moment. Zenuwachtiger dan voor zijn eerste college in de snijzaal, waarbij het lichaam van een jonge jongen moest worden opengesneden en onderzocht. Zenuwachtiger dan voor zijn trouwdag, waarop haar familie de ene helft van de kerk vulde, terwijl aan de andere kant een paar van zijn collega’s zaten. Zijn ouders leefden niet meer, zijn zusje evenmin.

Er stond maar één andere auto op de parkeerplaats van de kliniek, de lichtblauwe Fairline van de verpleegster, een bescheiden, praktische wagen, en een stuk nieuwer dan die van hem. Hij had haar ook gebeld. Hij stopte voor de hoofdingang en hielp zijn vrouw uitstappen. Nu ze veilig en wel bij het kantoor waren aangekomen, raakten ze in een vrolijke stemming en lachend liepen ze de helder verlichte wachtkamer in.

De verpleegster kwam ze tegemoet. Zodra hij haar zag, wist hij dat er iets aan de hand was. Ze had grote blauwe ogen in een bleek gezicht; ze kon veertig zijn, maar ook vijfentwintig, en als er iets was dat haar niet zinde, dan verscheen er een dunne verticale rimpel op haar voorhoofd, precies tussen haar ogen. Zo ook nu, en er was inderdaad slecht nieuws: Bentley’s auto was geslipt op de onverharde weg waaraan hij

woonde, was tweemaal om zijn as getold en in een greppel gegleden.

‘Betekent dit dat dokter Bentley niet komt?’ vroeg zijn vrouw.

De verpleegster knikte. Ze was lang, en zo mager en hoekig dat het leek of haar botten elk moment door haar vel heen konden prikken. Haar grote blauwe ogen stonden ernstig en intelligent. Er werd geroddel en er werden grappen over gemaakt dat ze een beetje verliefd op hem was. Hij had maandenlang geprobeerd dit te negeren en af te doen als onvermijdelijke kantoorroddel, vervelend, maar begrijpelijk wanneer een man en een alleenstaande vrouw dag in dag uit nauw met elkaar samenwerken. Op een avond was hij aan zijn bureau in slaap gevallen. Hij droomde over het huis van zijn jeugd, waar zijn moeder een paar potten ingemaakt fruit, glimmend als edelstenen, op het tafelkleed van oliedoek zette. Zijn zusje, vijf jaar oud, zat onbeweeglijk met een pop in haar armen. Het was zomaar een beeld, misschien een herinnering, maar in ieder geval een beeld dat hem vervulde van verdriet en verlangen. Het huis was nu van hem, maar sinds zijn zusje was overleden en zijn ouders waren verhuisd, stond het leeg. In de verlaten kamers, door zijn moeder altijd zo keurig schoon gehouden, scharrelden nu eekhoorns en muizen.

Toen hij zijn ogen opende, merkte hij dat hij huilde. De verpleegster stond in de deuropening naar hem te kijken, met een blik die emoties verried. Ze was mooi op dat moment, met een flauwe glimlach, heel anders dan de efficiënte, rustige, competente vrouw die met hem samenwerkte. Ze keken elkaar aan en de dokter besepte dat hij haar kende – dat ze elkaar kenden – dat hij haar door en door kende. Eén ogenblik bestond er geen enkele barrière meer tussen hen en het gevoel van intimiteit was zo overweldigend dat hij even als verlamd was. Toen bloosde ze diep en wendde haar blik af. Ze kuchte even, rechte haar rug en deelde hem mee dat ze twee uur had overgewerkt en dat ze naar huis ging. Na dit voorval meed ze zijn blik lange tijd.

Sindsdien maakte hij een einde aan de plagerijen. ‘Ze is een uitstekende verpleegster,’ zei hij dan met opgeheven hand, denkend aan dat bijzondere moment. ‘Ze is een van de beste collega’s die ik ooit heb gehad.’ Het was waar en hij was maar al te blij dat zij er die nacht bij was.

‘Halen we het nog naar de eerstehulpafdeling?’ vroeg de verpleegster.

De dokter schudde zijn hoofd. De weeën kwamen nu om de minuut.

‘Deze baby heeft haast,’ zei hij, met een blik op zijn vrouw. De sneeuw in haar haar was gesmolten en glinsterde als een diamanten tiara. ‘Hij komt eraan.’

‘Het maakt me niet uit,’ zei zijn vrouw stoïcijns. Ze sprak nu luider, vastberaden. ‘Dit wordt een mooi verhaal om later aan hem of haar te vertellen.’

De verpleegster glimlachte. De rimpel tussen haar ogen was nog steeds zichtbaar, zij het minder diep. ‘Laten we ons hier dan maar installeren,’ zei ze. ‘En we geven u eerst iets tegen de pijn.’

Hij zocht in zijn eigen kantoor een doktersjas en ging toen naar Bentley’s spreekkamer, waar zijn vrouw op de onderzoekstafel lag, met haar benen in de beugels. De kamer was lichtblauw geschilderd, vol met chroom, wit email en mooie instrumenten van glanzend staal. Aan de wastafel waste de dokter zijn handen. Hij voelde zich extreem alert, hij merkte de kleinste dingen op. Tijdens het uitvoeren van die haast rituele wassing, voelde hij de paniek wegebben die hem had overspoeld toen hij hoorde dat Bentley niet zou komen. Hij sloot zijn ogen en dwong zichzelf om zich te concentreren op zijn taak.

‘Het gaat prima,’ zei de verpleegster toen hij zich omdraaide. ‘Het ziet er goed uit. Volgens mij heeft ze al tien centimeter, wat denkt u?’

Hij nam plaats op het krukje en voelde in de warme schoot van zijn vrouw. De vliezen waren nog niet gebroken en hij voelde het hoofdje van zijn kind er doorheen, glad en hard als een basketbal. Zijn kind. Hij zou nu eigenlijk ergens in een wachtkamer moeten ijsberen. De luxaflex voor het enige raam in de kamer was neergelaten en terwijl hij zijn hand terugtrok, merkte hij dat hij zich afvroeg of het nog sneeuwde, of de sneeuw nog rust bracht in de stad en het omringende platteland.

‘Ja,’ zei hij, ‘tien centimeter.’

‘Phoebe,’ zei zijn vrouw. Hij kon haar gezicht niet zien, maar haar stem klonk helder. Ze hadden maandenlang nagedacht over een naam en hadden de knoop nog steeds niet doorgehakt. ‘Phoebe als het een meisje is en Paul als het een jongetje is. Naar mijn oudoom. Had ik dat al tegen je gezegd?’ vroeg ze. ‘Ik was het in ieder geval wel van plan.’

‘Dat zijn leuke namen,’ zei de verpleegster op geruststellende toon.

‘Phoebe en Paul,’ herhaalde de dokter, maar hij richtte zijn aandacht voornamelijk op de wee die door het lichaam van zijn vrouw trok. Hij gebaarde naar de verpleegster om de narcose voor te berei-

den. Tijdens zijn studie was het gebruikelijk dat de vrouw gedurende de hele bevalling slapend werd gehouden, maar de tijden waren veranderd – het was 1964 – en hij wist dat Bentley iets minder scheutig was met narcose. Tijdens het persen kon ze maar beter bij zijn. Hij zou haar de ergste pijn van de weeën en de laatste fase van de bevalling proberen te besparen.

Zijn vrouw spande haar spieren, schreeuwde het uit en de baby schoof het geboortekanaal in. De vliezen braken.

‘Nu,’ zei de dokter, en de verpleegkundige plaatste het mondkapje. De handen van zijn vrouw verslaptten, haar vuisten waren niet langer gebald. Het gas deed zijn werk: ze lag daar heel stil en onwetend, terwijl de ene wee razendsnel volgde op de andere.

‘Het gaat wel snel, voor een eerste kind,’ merkte de verpleegster op.

‘Ja,’ zei de dokter. ‘Tot nu toe gaat het uitstekend.’

Er ging zo een half uur voorbij. Zijn vrouw kwam bij, kreunde en perste en steeds als de dokter vond dat het zo genoeg was geweest – of als ze riep dat de pijn ondraaglijk was – knikte hij naar de zuster, die haar dan een beetje gas toediende. Op rustige toon wisselden ze informatie uit, maar verder spraken ze niet met elkaar. Buiten bleef de sneeuw vallen, die waaide langs de huizen en over de straten. De dokter zat op zijn roestvrijstalen kruk en concentreerde zich op de bevalling. Hij had tijdens zijn opleiding vijf baby’s gehaald, vijf gezonde baby’s en hij dacht terug aan die momenten, zocht in zijn geheugen naar de details. Onderwijl werd zijn vrouw, wier buik zo dik was dat hij haar gezicht niet kon zien, langzaam één met die andere vrouwen. Haar gebogen knieën, haar gladde, smalle kuiten, haar enkels, hij zag al die vertrouwde en geliefde lichaamsdelen. En toch kwam het niet in hem op om haar te strelen of om ter geruststelling een hand op haar knie te leggen. Tijdens de persweeën hield de zuster haar hand vast. Voor de dokter, die slechts bezig was met datgene wat hij voor zich zag gebeuren, werd ze steeds meer ‘een’ vrouw; een lichaam als alle andere, een patiënt die zijn volle aandacht verdiende. Het was nu belangrijker dan ooit zijn emoties in toom te houden. Hij dacht even terug aan het vreemde voorval in de slaapkamer. Het kwam hem opnieuw voor alsof hij op de een of andere manier wegdreef van de geboorte: hij was er nog wel, maar ook weer niet. Hij zweefde weg en nam de gebeurtenissen vanaf een veilige afstand in ogenschouw. Hij zag hoe hij haar perfect inknipte. De incisie is goed gelukt, dacht hij,

toen hij het streepje bloed zag opwellen. Gedachten aan al die keren dat hij datzelfde vlees in bed vol hartstocht had aangeraakt, verdrong hij naar de achtergrond.

Het hoofdje kwam in zicht. Na drie persweeën was het eruit, het draaide en toen gleed het lijfje zo zijn handen in. De baby hilde en zijn paarsige huid werd meteen roze.

Het was een jongetje met een rood gezichtje en donker haar. Zijn oogjes stonden alert, een beetje wantrouwig zelfs vanwege het licht en de koude lucht. De dokter bond de navelstreng af en knipte hem door. ‘Mijn zoon,’ veroorloofde hij zich te denken, ‘mijn zoon.’

‘Een prachtig kind,’ zei de zuster. Ze wachtte terwijl hij het kind onderzocht. Hij nam alles in zich op: de regelmatige hartslag, de lange vingertjes en het donkere haar. Daarna nam zij de boreling mee naar een andere kamer om hem te wassen en om zilvernitraat in zijn ogen te druppelen. Zachte kreetjes kwamen hun kant op. Zijn vrouw bewoog zich. De dokter zat nog altijd bij haar bed met zijn hand op haar knie. Hij haalde een paar maal diep adem. De nageboorte moest nog komen. ‘Mijn zoon,’ dacht hij nogmaals.

‘Waar is de baby?’ vroeg zijn vrouw. Ze opende haar ogen en streek een pluk haar uit haar rood aangelopen gezicht. ‘Is alles goed?’

‘Het is een jongen,’ zei de dokter, die haar lachend aankeek. ‘We hebben een zoon. Je zult hem zo zien, als hij gewassen is. Hij is helemaal gezond.’

Het gezicht van zijn vrouw, slap van opluchting en uitputting, vertrok opeens door weer een contractie en de dokter, die op de placenta zat te wachten, ging vlug tussen haar benen op zijn kruk zitten en drukte lichtjes op haar onderbuik. Ze gilte het uit en op hetzelfde moment begreep hij wat er aan de hand was, gealarmeerd als bij het zien van een hallucinatie.

‘Niks aan de hand,’ zei hij. ‘Het gaat prima. Zuster,’ riep hij, toen zich weer een wee aandeede.

Ze kwam onmiddellijk, met de in witte doeken gewikkelde baby in haar armen.

‘Hij heeft een apgarscore van negen,’ deelde ze opgewekt mee. ‘Dat is uitstekend.’

Zijn vrouw strekte haar handen naar de baby uit en wilde iets zeggen, maar ze werd overmand door pijn en zakte weer terug op de tafel.

‘Zuster?’ zei de dokter. ‘U moet hier komen. Nu.’

Even wist ze niet wat ze moest doen, maar toen pakte ze twee kus-sens, legde ze op de grond en vleide het kindje erop neer. Ze kwam naast de dokter staan.

‘Meer gas,’ zei hij. Ze keek hem verbaasd aan, knikte vervolgens begrijpend en deed wat haar was gevraagd. Zijn hand lag op de knie van zijn vrouw en hij voelde haar spieren verslappen toen de narcose zijn werk deed.

‘Tweeling?’ vroeg de zuster.

De dokter, die zich na de geboorte van zijn zoon enigszins had ontspannen, voelde zich nu beverig en beperkte zich tot een hoofdknik. ‘Gewoon doorgaan,’ dacht hij toen hij het tweede hoofdje zag verschijnen. Jij bent een willekeurig iemand, dacht hij. En weer zag hij vanaf zijn veilige plekje onder het plafond hoe zijn handen trefzeker te werk gingen. ‘Dit is een willekeurige geboorte.’

Deze baby was kleiner en kwam vlot ter wereld. Het kindje gleed met zo’n vaart zijn rubberen handschoenen in dat hij zich voorover moest buigen om het met zijn borst tegen te houden. ‘Het is een meisje,’ zei hij, en hij legde haar met het gezichtje omlaag over zijn arm. Hij tikte op het ruggetje tot ze begon te huilen. Toen draaide hij haar om.

Ze zat onder de huidsmeer en ging schuil onder een glibberig laagje vruchtwater en bloed. De blauwe ogen waren troebel, het haar pik-zwart, maar dat zag hij allemaal niet. Hij had uitsluitend oog voor die onmiskenbare trekken, de scheefstaande ogen van iemand die licht, de epicanthus, de platte neus. ‘Een klassiek geval,’ had zijn professor een jaar geleden gezegd toen ze samen een kind onderzochten. ‘Een mongooltje. Weet je wat dat betekent?’ En de dokter had trouw de symptomen opgezegd die hij tijdens zijn studie had geleerd: slechte spierspanning, achterblijvende groei, zowel geestelijk als lichamelijk, mogelijk hartproblemen, korte levensverwachting. De professor had geknikt en drukte de stethoscoop op de fluweelzachte borstkas van de baby. ‘Het arme schaap. Je kunt niet veel meer doen dan voorkomen dat ze zichzelf bevuilen. Als ze verstandig zijn, sturen ze hem naar een tehuis.’

De dokter had het gevoel dat hij was teruggegaan in de tijd. Zijn zusje was geboren met een hartafwijking en groeide heel langzaam. Al na een paar passen rennen was ze buiten adem. De eerste paar jaar, tot hun eerste bezoek aan de kliniek in Morgantown, hadden ze niet geweten wat er aan de hand was. Toen ze het eenmaal wisten, was er

niets meer aan te doen. Zijn moeder richtte haar aandacht volledig op haar, maar dat had niet kunnen voorkomen dat ze op twaalfjarige leeftijd stierf. Hij was toen zestien. Hij had al een studiebeurs en was naar de stad verhuisd. Niet veel later zou hij naar Pittsburgh vertrekken om medicijnen te gaan studeren en het leven te leiden dat hij nu leidde. Hij kon zich het immense verdriet van zijn moeder nog maar al te goed herinneren. Iedere ochtend liep ze de heuvel op naar het graf, haar armen gekruist voor haar borst, alsof ze zichzelf wilde beschermen tegen het onheil dat haar te wachten stond.

De verpleegster stond naast hem en keek naar de baby.

‘Het spijt me voor u, dokter,’ zei ze.

Hij stond daar met het kind, niet wetend wat te doen. Ze had prachtige handjes. Tussen haar grote teen en de andere tenen zat een grote ruimte, net als bij een incompleet gebit. En toen hij haar ogen eens goed bekeek, zag hij de vlekken van Brushfield: kleine stipjes die als sneeuwvlokjes leken te zijn neergedaald in de iris. Hij stelde zich haar hartje voor, niet veel groter dan een pruim, dat vrijwel zeker gebreken vertoonde en hij dacht aan de kinderkamer die ze met zoveel zorg hadden ingericht – de knuffeldieren en het ene bedje. Hij zag zijn vrouw nog staan, op de stoep voor het met sneeuw bedekte huis. ‘De wereld zal nooit meer dezelfde zijn,’ had ze gezegd.

De hand van het meisje beroerde de zijne en hij schrok op. Werktuiglijk begon hij het normale patroon af te werken. Hij knipte de navelstreng door en luisterde naar haar hart en longen. Onderwijl dacht hij aan de sneeuw, de zilverkleurige auto die in een greppel gleeed, de diepe stilte in de kliniek. Later, als hij terugdacht aan deze nacht – en dat zou hij in de daaropvolgende maanden en jaren nog vaak doen, omdat dit alles een keerpunt in zijn leven betekende, omdat alles altijd weer terug te voeren was op deze nacht – herinnerde hij zich de stilte in de kamer en de sneeuw die buiten gestaag neerдарwarrelde. De stilte was zo diep en zo alomtegenwoordig dat het leek alsof hij steeds hoger begon te zweven, tot hoog boven deze kamer en verder nog, waar hij één werd met de sneeuw en waar het tafereel in de kamer zich leek te ontrollen in een ander leven, een leven waarin hij niet meer was dan een willekeurige toeschouwer, zoals je wel eens ervaart als je ’s avonds door een raam even een huis binnen kijkt. Hij zou zich dat gevoel van oneindige ruimte later haarscherp voor de geest kunnen halen. De dokter in een greppel en het schijnsel van zijn huis, ver weg.

‘Goed. Was haar even, alstublieft,’ vroeg hij, en reikte de verpleeg-

ster de zuigeling aan. ‘Houd haar nog maar eventjes daar. Ik wil niet dat mijn vrouw het weet. Nog niet, in ieder geval.’

De verpleegster knikte. Ze verliet de kamer en kwam even later terug om zijn zoon in het reiswiegje te leggen dat ze hadden meegenomen. De dokter concentreerde zich op de komst van de placenta's, die er prachtig uitkwamen, donker en dik, beide zo groot als een ontbijtbord. Een tweeling, broer en zus, het ene kind zo op het oog kerngezond en het andere met in iedere cel van haar lichaam een extra chromosoom. Wat waren de kansen hierop nu helemaal? Zijn zoontje lag in de reiswieg en zwaaide nu en dan met zijn handjes, vlug en onwillekeurig, alsof hij nog omringd was door vruchtwater. Hij diende zijn vrouw een pijnstillend middel toe en boog zich voorover om de knip te hechten. De zon zou al gauw opkomen, hij zag al wat licht door het raam. Hij keek hoe zijn handen hun werk deden en vond dat hij het netjes deed, de steekjes waren even klein en regelmatig als die van haar handwerk. Ze had een heel stuk van haar quilt uitgehaald om een voor hem onzichtbaar foutje te herstellen.

Toen de dokter klaar was, trof hij de verpleegster in een schommelstoel aan in de wachtkamer, met de baby tegen zich aan. Ze keek hem zwiingend aan en hij moest denken aan die nacht waarop ze hem slapend had aangetroffen.

‘Er is een tehuis,’ zei hij, terwijl hij de naam en het adres ervan op de achterkant van een envelop krabbelde. ‘Ik zou willen dat je haar daar naartoe brengt. Morgenochtend, bedoel ik. Ik zorg voor een geboortebewijs en zal ze van je komst op de hoogte stellen.’

‘Maar uw vrouw,’ zei de zuster, en hij hoorde vanaf zijn afgezonderde plaats ongeloof en afkeuring in haar stem.

Hij dacht aan zijn zusje, bleek en mager, altijd buiten adem, en zijn moeder die zich afwendde om haar tranen te verbergen.

‘Snapt u het dan niet?’ vroeg hij, met zachte stem. ‘Dit arme kind heeft vrijwel zeker een ernstige hartafwijking die haar fataal zal worden. Op deze manier bespaar ik ons allemaal veel verdriet.’

Hij sprak vol overtuiging. Hij stond achter zijn woorden. De verpleegster keek hem strak aan, met een verbaasde, maar verder niet te ontcijferen gelaatsuitdrukking, terwijl hij wachtte tot ze zou toestemmen. Op dat moment kwam het niet in hem op dat ze zou kunnen weigeren. Hij kon zich toen niet voorstellen, zoals hij later die nacht en in talloze nachten in het verschiep wel zou doen, dat hij alles hiermee op het spel zette. Sterker nog, hij ergerde zich aan haar terug-

houdendheid en merkte opeens dat hij heel moe was. De kliniek, de vertrouwde kliniek, kwam opeens vreemd op hem over, alsof hij aan het slaapwandelen was. De verpleegster nam hem met haar blauwe, ondoorgroendelijke ogen op. Zonder blikken of blozen weerstond hij haar afkeuring en eindelijk knikte ze, een zo minieme hoofdbeweging dat deze nauwelijks waarneembaar was.

‘De sneeuw,’ mompelde ze, met neergeslagen ogen.

* * *

Tegen het eind van de ochtend was de storm gaan liggen en hoorden ze in de verte de sneeuwplougen aankomen. Hij keek door een raam op de eerste verdieping toe terwijl de zuster de sneeuw van haar blauwe auto verwijderde en de zachte, witte wereld in reed. De baby lag in een dekentje gewikkeld in een kartonnen doos op de achterbank. Hij zag haar linksaf slaan en uit het zicht verdwijnen. Hij liep naar beneden om zich bij zijn gezin te voegen.

Zijn vrouw lag te slapen, haar gouden lokken uitgespreid over het kussen. Nu en dan dommelde de dokter even in. Als hij wakker was, dan keek hij naar de verlaten parkeerplaats, zag de rook opkringelen uit de schoorstenen aan de overkant van de straat, en nam in gedachten door wat hij zou gaan zeggen. Dat het niemands schuld was, dat hun dochter in goede handen zou zijn, met anderen die net zo waren als zij, onder voortdurende begeleiding. Dat het zo het beste was voor iedereen.

Tegen het eind van de ochtend, toen het eindelijk was opgehouden met sneeuwen, werd zijn vrouw gewekt door de hongerkreten van zijn zoon.

‘Waar is de baby?’ zei ze, op haar ellebogen steunend, en veegde een pluk haar uit haar gezicht. Hij had zijn zoon op de arm, warm en licht, en ging bij haar zitten om de baby aan haar over te dragen.

‘Dag schat,’ zei hij. ‘Kijk eens naar onze mooie zoon. Je hebt je er dapper doorheen geslagen.’

Ze kustte het voorhoofd van de baby, sloeg haar badjas open en legde hem aan de borst. Zijn zoon begon meteen te drinken en zijn vrouw keek glimlachend op. Hij pakte haar vrije hand, dacht eraan hoe hard ze in de zijne geknepen had, zo hard dat hij haar vingers in zijn vlees had zien staan. Hij herinnerde zich hoe sterk de drang was geweest haar te beschermen.

‘Is alles goed?’ vroeg ze. ‘Lieverd, vertel eens. Wat is er?’

‘Het was een tweeling,’ zei hij langzaam, denkend aan die beide glimmende, donkere bolletjes, de glibberige lijfjes die hij had gevoeld. In zijn ogen welden tranen op. ‘Een jongen en een meisje.’

‘O,’ zei ze. ‘Ook een meisje? Phoebe én Paul? Maar waar is ze dan?’

Haar vingers waren zo slank, dacht hij, net als de botten van een vogeltje.

‘Lieverd,’ begon hij. Zijn stem brak en de zinnen die hij had willen uitspreken waren uit zijn geheugen gewist. Hij sloot zijn ogen en toen hij het spreken weer machtig was, rolden er totaal andere woorden uit zijn mond.

‘Ach, mijn liefje,’ zei hij. ‘Ik vind het zo erg. Ons dochttertje is tijdens de geboorte overleden.’